

Partij voor
de Dieren

Activiteiten- verslag 2024

Voorwoord

Beste partijgenoten,

2024 stond in het teken van de Europese verkiezingen. Die verkiezingen waren spannender dan ooit gezien de tijd waarin we leven. Zowel landelijk als Europees voerden we campagne. En met succes! We hebben onze zetel in het Europees Parlement behouden. Onze Europarlementariër Anja Hazekamp is ook de komende 5 jaar de stem voor dieren, natuur en milieu.

Ook in Nederland staat onze partij niet stil. Er zijn weer veel nieuwe leden bijgekomen. En in de Eerste Kamer, Tweede Kamer en lokaal zijn er weer mooie successen behaald. We organiseerden dit jaar 1 congres dat in het teken stond van de EU-verkiezingen. Omdat er later dit jaar geen congres gepland stond, organiseerden we een ledendag. Dat werd een dag vol inspiratie en ontmoetingen.

In 2024 werd onze strijd voor dieren, natuur, milieu en klimaat nóg belangrijker dan ooit. Die strijd hebben we onverminderd voortgezet. Dit deden we natuurlijk samen met de inzet en de betrokkenheid van onze afdelingsbesturen, werkgroepen, medewerkers, volksvertegenwoordigers en honderden actieve leden. Onze dank aan hen allen is groot.

Met (dier)vriendelijke groet,

Zwanny Naber

Partijvoorzitter, namens het partijbestuur

Inhoudsopgave

Voorwoord	2	Vereniging	18
		Congres	18
Inhoudsopgave	3	Partijbestuur	18
		Partijbureau	19
Politiek	4	Communicatie	19
Tweede Kamer	4	Opleidingen	19
Eerste Kamer	5	Acties en evenementen	20
Europees Parlement	6	Afdelingen en werkgroepen	24
Provinciale Staten	7	College van advies	25
Gemeenteraden	7	College van beroep	25
Waterschappen	8	Commissie D.I.E.R.	25
		Neveninstellingen	26
Verkiezingen	9	PINK!	26
Kandidatenlijst	9	Animal Politics Foundation	26
Programma	9	Nicolaas G. Pierson Foundation	26
Campagne	9	Integriteitsecretaris	
Campagneaftrap	10	en vertrouwenspersonen	27
Acties en evenementen	12	Interne vertrouwenspersonen	27
Poster en flyer	15	Externe vertrouwenspersoon	27
Website en social media	16	Externe integriteitssecretaris	27
Evaluatie	17		

Politiek

De Partij voor de Dieren was in 2024 vertegenwoordigd in de Tweede Kamer, de Eerste Kamer, het Europees Parlement, 12 Provinciale Staten, 29 gemeenteraden en 16 waterschappen. Bovendien bestuurden we mee in 6 gemeenten en 2 waterschappen. Volksvertegenwoordigers zijn zonder last verkozen. Fracties opereren dan ook onafhankelijk. Dit hoofdstuk geeft een beknopt beeld van wat zij in 2024 hebben gedaan.

Tweede Kamer

In 2024 hadden we 3 zetels in de Tweede Kamer. Onze Kamerleden waren Esther Ouwehand, Ines Kostić en Christine Teunissen. De fractievoorzitter en partijleider was Esther Ouwehand.

De fractie behaalde in 2024 de volgende successen:

- In januari traptten we het jaar gelijk goed af met een belangrijk aangenomen PvdD-voorstel. De Tweede Kamer stemde er mee in om sneller een einde te maken aan de vreselijke dierproeven op apen.
- Een paar dagen later werd ons voorstel aangenomen om Lelystad Airport definitief niet te openen voor vakantievluchten. Een grote doorbraak voor het klimaat en de gezondheid van omwonenden.
- In de lente vierden we weer een succes. De Tweede Kamer wil dankzij onze inzet een einde aan het afknippen van ogen van garnalen.
- In september voerden we actie tegen de verschrikkelijke jacht op kangoeroes. En met succes! Een meerderheid van de Tweede Kamer wil een verbod op kangoeroe-producten.
- Op Dierendag presenteerden we ons plan om met een positieflijst te komen voor reptielen. Deze dieren mogen dan niet meer gekocht, gehouden, verkocht of gefokt worden. Ons voorstel om dit zo snel mogelijk te realiseren werd aangenomen.
- November was een belangrijke maand voor dieren in de vee-industrie. De PvdD zorgde ervoor dat dieren eindelijk niet meer bij 35 graden op transport mogen worden gezet én dat de aanpak van stalbranden wordt aangescherpt.
- In december schaarde de Tweede Kamer zich opnieuw achter de Partij voor de Dieren. Er moet zo snel mogelijk een verbod komen op het levend koken van krabben en kreeften.
- Tenslotte zijn er vlak voor het kerstreces niet 1, maar 2 voorstellen van ons aangenomen bij het bespreken van de begroting. Dit was voor het eerst ooit! Het eerste voorstel betekent fantastisch nieuws voor meldpunt 144, het meldpunt voor dierenmishandeling. Er wordt 2 miljoen euro extra voor vrijgemaakt. Het tweede voorstel houdt in dat er 40.000 euro naar Public Food gaat. Deze organisatie werkt aan voedselzekerheid.

Kamerleden Esther Ouwehand,
Ines Kostić en Christine Teunissen

Prinsjesdag-statement: 'De feiten onder ogen zien'

Op de dag dat alle blikken in Nederland gericht zijn op de Troonrede van de koning, roept partijleider Esther Ouwehand op om de feiten onder ogen te zien. Nederland is de mestput van Europa. De veehouderij fokt en doodt veel te veel dieren. Dat zorgt voor ernstig dierenleed, een mestcrisis, verwoesting van natuur, vervuiling van ons water, een wooncrisis en grote gezondheidsrisico's voor mensen.

Esther Ouwehand had op Prinsjesdag een bijzondere gast: Linda Nooitmeer van NiNsee, het instituut dat de Nationale Herdenking van het Slavernijverleden organiseert. NiNsee speelde een belangrijke rol in de bewustwording over het slavernijverleden. Dit leidde tot de excuses en het vragen om vergiffenis door de koning in 2023. Het was een mijlpaal, maar het blijft belangrijk om aandacht te geven aan racisme en discriminatie die voortkomen uit ons slavernijverleden.

Eerste Kamer

In 2024 hadden we 3 zetels in de Eerste Kamer. Onze senatoren waren Niko Koffeman, Peter Nicolai en Ingrid-Visseren Hamakers. De fractievoorzitter was Niko Koffeman.

Als een wet in de Tweede Kamer is aangenomen, is de Eerste Kamer de volgende plek waar de wet wordt behandeld. In de Eerste Kamer kan een wet niet meer gewijzigd worden, alleen aangenomen of verworpen. Ook in 2024 liet de Partij voor de Dieren in de Eerste Kamer van zich horen en beïnvloedde het politieke debat.

Enkele successen uit 2024 waren:

- In mei diende de Eerste Kamerfractie van de Partij voor de Dieren een officiële klacht in bij de Europese Commissie tegen de Nederlandse Staat. Ondanks een Europees verbod sinds 1991 wordt bij 99% van de biggen in Nederland nog steeds de staart afgebrand. Dat zijn jaarlijks bijna 28 miljoen dieren. Minister Adema (Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit) erkent dat de wet niet goed te handhaven is, maar heeft deze zelf opgesteld. De Partij voor de Dieren roept de Europese Commissie op om Nederland te dwingen de regels beter uit te voeren.
- Ook nam de Eerste Kamer een motie van de Partij voor de Dieren aan, waarin de minister wordt opgeroepen om binnen 6 maanden met een beter voorstel te komen.

Onze Tweede Kamerleden met hun Prinsjesdagoutfits 'De feiten onder ogen zien'

Eerste Kamerlid Ingrid Visseren-Hamakers met een wolvenjurk tijdens Prinsjesdag

Prinsjesdag statement: 'De wolf'

PvdD-senator Ingrid Visseren-Hamakers draagt tijdens Prinsjesdag een jurk met een wolf en een rode hoed, als verwijzing naar het sprookje van Roodkapje en de wolf. Ze benadrukt dat de problemen met wolven en schapen niet de schuld van de wolf zijn, maar van overheden die falen in voorlichting en handhaving. Veel schapenhouders weigeren hun dieren te beschermen, terwijl dat wettelijk verplicht is. Toch krijgen ze compensatie voor schade, waardoor de overheid medeplechtig is aan deze nalatigheid.

Minister Wiersma stelt handhaving uit, waardoor wolven schapen blijven zien als makkelijke prooi en dit gedrag doorgeven aan hun jongen. Dit maakt het probleem alleen maar groter. Ondertussen zoekt de BBB naar juridische trucs om wolven makkelijker af te schieten, terwijl dit streng verboden is.

Vreedzaam samenleven met de wolf is mogelijk, net zoals we dat doen met andere wilde dieren.

Met simpele aanpassingen, zoals honden aanlijnen en schapen beschermen met wolfwerende hekken, kunnen mens en wolf naast elkaar bestaan. Op Prinsjesdag vraagt Ingrid namens de wolf aan de overheid: handhaaf de wet en zorg voor een toekomst waarin we samenleven met de natuur.

Europees Parlement

[We zijn al 10 jaar vertegenwoordigd in het Europees Parlement en gelukkig hebben we ook dit jaar onze zetel behouden.](#) Anja Hazekamp is herkozen en zal ook de komende 5 jaar dé stem voor dieren, natuur en milieu zijn. In deze tijd is dat belangrijker dan ooit.

Enkele successen uit 2024 waren:

- Het afgelopen jaar hebben we in Brussel opnieuw veel bereikt voor dieren, natuur en milieu. Zo werd de natuurherstelwet aangenomen: een enorme overwinning voor onze kwetsbare natuur. Zeker met het huidige kabinet, dat natuurbescherming totaal niet serieus neemt, is dit een belangrijke stap. Momenteel verkeert 81% van de natuur in Europa in slechte staat. De natuurherstelwet verplicht EU-landen om geleidelijk maatregelen te nemen, zodat de natuur zich kan herstellen.
- In juli werd Anja Hazekamp verkozen tot vicevoorzitter van de Milieucommissie van het Europees Parlement. Daarnaast werd ze benoemd tot lid van de Visserijcommissie en plaatsvervangend lid van de Landbouwcommissie. Dit zijn belangrijke commissies waarin ze het verschil kan maken voor dierenwelzijn, milieubescherming en het behoud van onze oceanen.

Europarlementariër Anja Hazekamp

- In september steunde een meerderheid van ruim 500 Europarlementariërs de bezwaren van de Partij voor de Dieren tegen een voorstel om verboden landbouwgif toe te staan op bepaalde importproducten. Het plan zou toestaan dat geïmporteerde producten, zoals koffie, granen en vlees kleine hoeveelheden van de schadelijke stoffen carbendazim en cyproconazool mochten bevatten. Deze gifstoffen zijn in de Europese Unie verboden omdat ze gevaarlijk zijn voor mens, dier en milieu. Dankzij ons verzet is het voorstel verworpen en blijven importproducten vrij van deze schadelijke stoffen.

Provinciale Staten

De Partij voor de Dieren was in 2024 vertegenwoordigd in alle 12 Provinciale Staten door in totaal 24 Statenleden. Zij behaalden ook in 2024 vele successen voor dieren, natuur en milieu. We lichten hier een paar van uit.

Enkele successen uit 2024 waren:

- Na jarenlang aandringen door Partij voor de Dieren Noord-Holland stopt de provincie eindelijk met het sponsoren van het paardenevenement Jumping Amsterdam, als reactie op zorgen over dierenwelzijn.
- In Gelderland is het voorstel van de Partij voor de Dieren voor extra financiering van wildopvang aangenomen. Een belangrijke stap voor de bescherming van wilde dieren in de provincie.
- De Provincie Utrecht heeft besloten om geen nieuwe biomassacentrales te bouwen en houtstook te verbieden. Een succes voor de Partij voor de Dieren die zich inzet tegen schadelijke milieueffecten.
- De provincie Groningen heeft dankzij de Partij voor de Dieren een extra half miljoen euro beschikbaar gesteld voor het bos- en houtprogramma, waarmee het behoud van natuur en duurzame houtproductie wordt gesteund.

Gemeenteraden

De Partij voor de Dieren had in 2024 fracties in 29 gemeenteraden met in totaal 62 raadsleden.

In 5 gemeenten hebben we een wethouder: Almere, Amersfoort, Arnhem, Den Haag en Groningen.

In Heerlen besturen we wel mee, maar leveren we geen eigen wethouder.

Enkele successen uit 2024 waren:

- Groot succes voor dieren in Amersfoort. Daar lanceerde de gemeente dankzij de Partij voor de Dieren een uniek dierenbeleid. De belangen van dieren worden nu onderdeel van elke gemeentelijke beslissing. Hopelijk nemen andere gemeenten hier snel een voorbeeld aan.
- Een primeur in Den Haag. Dankzij onze gemeenteraadsfractie in Den Haag wordt dit de eerste stad ter wereld die fossiele reclame gaat weren. Geen reclames meer voor vervuilende industrieën zoals fastfoodrestaurants, vliegmaatschappijen en oliebedrijven. Deze stap is een belangrijke overwinning voor het klimaat en de strijd tegen fossiele brandstoffen.
- In Utrecht werd dit jaar ingestemd met een PvdD-voorstel om te stoppen met knallen. Er was dit jaar een afsteekverbod van vuurwerk tijdens de jaarwisseling. En nog een belangrijk succes voor dieren: evenementen met dieren worden verboden in Utrecht.
- In Tilburg boekte de Partij voor de Dieren ook succes, de reptielenbeurs, die voor enorm veel dierenleed zorgde, is eindelijk verboden.
- In Den Bosch is het besluit genomen om reclame voor ongezonde voeding uit de publieke ruimte te verwijderen, een belangrijke stap voor een gezondere stad.
- De gemeente Groningen heeft dankzij de PvdD besloten om geen hoofddoekjesverbod meer te hanteren voor buitengewoon opsporingsambtenaren (BOA's). Een mooie stap voor meer gelijkheid en diversiteit.

Waterschappen

We waren in 2024 ook vertegenwoordigd in 16 waterschappen met in totaal 37 zetels. En we bestuurden in 2 waterschappen mee: Amstel, Gooi en Vecht en De Stichtse Rijnlanden.

Enkele successen uit 2024 waren:

- Dit jaar hebben verschillende waterschapsfracties van de Partij voor de Dieren de waterschappen opgeroepen om een rechtszaak aan te spannen tegen de overheid om een verbod op PFAS af te dwingen. Ze vinden dat de overheid onvoldoende actie onderneemt om deze schadelijke stoffen te verbieden. Dit verzoek kwam nadat meerdere waterschappen, waaronder De Dommel, Rijn en IJssel, en Zuiderzeeland, zich al langer hard maken voor het verwijderen van PFAS uit het water. Waterschappen hebben al te maken met de enorme impact van PFAS op het milieu en hun werk. Deze stoffen komen in het milieu en water terecht, zijn niet afbreekbaar en hopen zich op in de natuur, wat schadelijk is voor zowel mens als dier. De Partij voor de Dieren benadrukt dat de overheid te traag is in het nemen van maatregelen, terwijl actie nu echt noodzakelijk is. De waterschappen hopen door juridische stappen te ondernemen een bindend verbod op PFAS af te dwingen.

Verkiezingen

In 2024 was er 1 verkiezing waar de Partij voor de Dieren aan deelnam. Op 6 juni vonden de Europese Parlementsverkiezingen 2024 plaats (EP24). We haalden 4,52% van de stemmen: ons één na beste verkiezingsresultaat ooit. Daarmee behielden we onze zetel. Dit hoofdstuk beschrijft het verloop van deze verkiezingen.

Kandidatenlijst

Een kandidatencommissie adviseerde het partijbestuur over de samenstelling van de conceptkandidatenlijst die uiteindelijk aan het congres werd voorgelegd.

Deze commissie bestond uit:

- Meike de Boer (voorzitter)
- Anneline Mook
- Anjo Travaille
- Corinne Cornelissen
- Eva van Esch
- Jaap Hollebeek
- Miroya Reinders

Op het congres van 24 maart werd de kandidatenlijst met 41 namen vastgesteld door de leden. Anja Hazekamp werd voor de 3e keer verkozen als lijsttrekker. Op plek 2 stond Frank Wassenberg, voormalig Tweede Kamerlid, gevolgd door Mandy Ligthart, beleidsmedewerker bij de Europese fractie, op plek 3.

Programma

Een programmacommissie schreef in opdracht van het partijbestuur een conceptverkiezingsprogramma dat uiteindelijk aan het congres werd voorgelegd. Deze commissie bestond uit:

- Paul van Gent (voorzitter)
- Christine Teunissen
- Ines Kostić
- Anja Hazekamp
- Ronan van Langen

Op het congres van 24 maart werd het verkiezingsprogramma vastgesteld door de leden. Dit programma kreeg uiteindelijk de titel 'Een plan van wereldbelang'. Het programma was weer beschikbaar in verschillende versies:

- [Verkiezingsprogramma Europese Parlementsverkiezingen 2024](#)
- [Verkiezingsprogramma in beleidstaal](#)
- [Verkiezingsprogramma in gebarentaal](#)
- [Gesproken verkiezingsprogramma](#)
- [Electoral program English and 14 other languages \(summary\)](#)

Campagne

Het campagneteam was verantwoordelijk voor het bedenken en (laten) uitvoeren van de verkiezingscampagne. Dit team bestond uit:

- Freek Bersch (campagneleider)
- Lieke Keller (campagnemanager)
- Anja Hazekamp
- Bram van Liere
- Gaby Markandu
- Lotte Krediet
- Noor Buijvoets
- Mandy Ligthart
- Miroya Reinders
- Tim Feij

Campagneaftrap

De Europese verkiezingen waren dit jaar belangrijker dan ooit. De toekomst van Europa staat op het spel.

De groene plannen van de EU zijn in gevaar.

De beloften voor dieren, natuur en milieu worden bedreigd door de druk van de agro-industrie, vervuilende bedrijven en boerenprotesten. [Daarom riep PvdD-lijsttrekker voor de Europese Parlementsverkiezingen Anja Hazekamp tijdens de campagneaftrap op om op te staan voor een leefbare toekomst voor mens en dier.](#)

Op zaterdag 11 mei openden Anja en partijleider Esther Ouwehand in Utrecht de Europese verkiezingscampagne. Onze missie: het eindigen van de vee-industrie en overstappen op duurzame landbouw.

[“En dat kan, maar dan moeten we nu wel die olifant in de kamer benoemen en daar gaat Anja voor vechten!”](#), zei Esther Ouwehand tijdens de aftrap.

Presentator Lauren Verster was die dag aanwezig om onder andere met Anja Hazekamp in gesprek te gaan over haar werk in het Europees Parlement en over de inspecties van diertransporten, waar Anja heel Europa voor doorkruist. Ze treft keer op keer schrijnende misstanden aan. De beelden hiervan toonde ze aan de Europese Parlementsleden en dit leidde tot een parlementaire enquête en aanpassingen van de Europese regels voor diertransporten. Het was een geslaagde dag.

De Europese fractie tijdens de campagneaftrap

Anja Hazekamp en Esther Ouwehand

Optreden Eva Meijer

Optreden Laura Kits

Anja Hazekamp in gesprek met Lauren Verster

Anja Hazekamp tijdens de campagneaftrap

Acties en evenementen

De Partij voor de Dieren is bij uitstek een actiepartij, daarom voerden we tijdens de verkiezingscampagne veel actie en deden we mee aan diverse demonstraties.

Rijdend laboratorium

11 en 12 mei actieweekend: Gezonde leefomgeving

Van Middelburg tot Nijmegen, van Maastricht tot Alkmaar, voerden we dit weekend actie voor een gezonde leefomgeving! We ruimden zwerfafval op, maakten spandoeken, demonstreerden bij chemische fabriek Chemours en zetten een rijdend laboratorium op om de waterkwaliteit te testen.

Met deze acties vroegen we aandacht voor schone lucht, zuiver water en gezonde bodems. Ons water is vervuild met (landbouw)gif, mest en medicijnresten, de lucht met fijnstof en onze bodems zijn uitgeput.

We pleiten voor strengere Europese regels en willen dat grote vervuilers betalen, niet bepalen! Het gebruik van schadelijke stoffen, zoals landbouwgif en PFAS, moet stoppen.

18 en 19 mei actieweekend:

Meer natuur en biodiversiteit

Wij willen méér natuur! Dit weekend deelden we plantjes en zaadjes uit, lieten we zien hoe biodiversiteit kan herstellen door natuurinclusieve landbouw en demonstreerden we tegen de ganzenjacht.

Met deze acties vroegen we aandacht voor meer natuur en biodiversiteit. 81% van de natuur in Europa verkeert in slechte staat en het aantal diersoorten in Nederland is sinds 1990 met 50% afgenomen, deels door het schadelijke landbouwbeleid. Er gaat nog steeds te veel belastinggeld naar grootschalige, vervuilende landbouw. Onder druk van de agro-industrie en boerenprotesten. Daarom is het tijd om boeren te helpen omschakelen naar duurzame en biologische landbouw, zonder megastallen, landbouwgif en kunstmest.

Leden delen planten en zaden uit

Samen met duizenden klimaatstrijders was de Partij voor de Dieren in grote getalen aanwezig op de Zuidas in Amsterdam. De klimaatcrisis loopt enorm uit de hand, dus actie is van levensbelang!

Dit jaar vond voor het eerst het Protestival plaats na afloop van de Klimaatmars. Een festival waar organisaties aandacht konden vragen voor belangrijke klimaat-gerelateerde onderwerpen. Ook de PvdD was van de partij met een informatiestand over onze beweging. Daarnaast stond Anja Hazekamp bij een rad van fortuin en een veetransportwagen, waarop belangrijke feiten en cijfers over onze voedselkeuzes te zien waren.

Protest bij kalverslachterij

1 en 2 juni actieweekend: Einde aan de vee-industrie

Dit weekend lieten we in heel Nederland luid en duidelijk horen dat de vee-industrie moet stoppen. In Zuid-Holland protesteerden ruim 70 mensen bij kalverslachterij T. Boer, onderdeel van de VanDrie Groep. Zij zijn een grote speler in de vee-industrie en internationale diertransporten.

Jaarlijks worden in Nederland 1,5 miljoen kalfjes geslacht. Veel van hen worden onder vreselijke omstandigheden over lange afstanden vervoerd, net als miljoenen andere dieren in de vee-industrie.

Met een stille tocht en krachtige speeches van onder andere Europarlementariër Anja Hazekamp en 3 EU-kandidaten werd er een duidelijk signaal afgegeven: stop de veehouderij, kies voor duurzame landbouw!

Anja Hazekamp zet zich al jaren keihard in om de internationale veetransporten in de EU te stoppen. Deze transporten veroorzaken verschrikkelijk dierenleed, terwijl grote agrobédrijven ervan profiteren.

Ook in andere delen van Nederland waren er acties om aandacht te vragen voor de misstanden in de vee-industrie. Want juist in Europa kunnen we dit veranderen om ervoor te zorgen dat de afschuwelijke vee-industrie moet stoppen.

5 juni: Vrouwen Slotdebat

Wat doe je als vrouwelijke lijsttrekkers niet worden uitgenodigd voor het enige landelijke debat over de EU-verkiezingen, het NOS slotdebat? Dan organiseer je toch gewoon je eigen debat!

Wij organiseerden ons eigen Vrouwen Slotdebat met PvdD-lijsttrekker Anja Hazekamp en ChristenUnie-lijsttrekker Anja Haga. Op woensdagavond 5 juni bij De Balie in Amsterdam. Vlak voor het NOS-slotdebat met 9 mannelijke lijsttrekkers, konden de 2 Anja's alsnog hun stem laten horen over belangrijke EU-thema's zoals landbouw en veiligheid. Iedereen kon zich hier voor aanmelden en het kon ook gevolgd worden via een livestream. Online kon iedereen meepraten over het debat via de hashtag #vrouwenlotdebat.

Anja Hazekamp en Anja Haga

Poster en flyer

Leden kregen de poster en 3 flyers door de brievenbus. Eén poster met een gebalde cartoonvuist die onze strijdbaarheid voor alles wat dierbaar is laat zien. En tegelijkertijd roepen we met de tekst: Kies voor wat je dierbaar is, mensen op om te gaan stemmen bij de Europese verkiezingen.

Poster Europese Parlementsverkiezingen

Flyer Europese Parlementsverkiezingen

Website en social media

Ook voor deze verkiezingen lanceerden we een speciale campagnewebsite. Deze verkiezingspagina was een uitgebreid overzicht van onze speerpunten, kandidaten, acties en evenementen en we hadden een doe mee-pagina zodat mensen zelf konden meedoen met de campagne. Bijvoorbeeld door het delen van promotiemateriaal of ons financieel te steunen.

De pagina opende met de slogan “Kies voor wat je dierbaar is” en benadrukte onze 6 speerpunten:

- Respect voor dieren
- Méér natuur
- Voedselrevolutie
- Klimaat-actie
- Gezonde leefomgeving
- Een andere economie

We deelden dagelijks op social media over onze speerpunten, kandidaten, acties en debatten. En we maakten uitingen met onze standpunten die mensen konden delen op social media. Via onze speciaal ontworpen studio, kon iedereen ook dit jaar diens profielfoto aanpassen in campagnestijl.

Omdat we tijdens campagnes extra veel publieksvragen ontvangen in de mail en op social media, hielp een team van enthousiaste vrijwilligers ons tijdens de campagne om alle vragen te beantwoorden.

Template voor social media zowel ingevuld met onze belangrijkste speerpunten als een lege versie die mensen zelf konden invullen.

Evaluatie

Achteraf liet het partijbestuur de campagne evalueren door een onafhankelijke evaluatiecommissie.

Deze commissie bestond uit:

- Fabian Zoon (voorzitter)
- Jesseka Batteau
- Laura van Roekel
- Ron van Wonderen
- Yuri Zandwijken

Onderdeel van de evaluatie was een extern kiezers-onderzoek. De uitkomst van de evaluatie is vertrouwelijk. Een samenvatting van de aanbevelingen is gedeeld met alle fracties en afdelingsbesturen.

Vereniging

De Partij voor de Dieren is een vereniging waarin de leden gezamenlijk de baas zijn. Dit hoofdstuk beschrijft de verschillende onderdelen van de vereniging.

Congres

Binnen de Partij voor de Dieren is het congres het hoogste orgaan. Op het congres kunnen leden zich uitspreken, en besluiten nemen over kandidatenlijsten, verkiezingsprogramma's en allerlei verenigingszaken.

In 2024 vond er 1 congres plaats op 24 maart in Den Bosch. Er waren bijna 700 leden aanwezig. Het congres stond in het teken van de Europese Parlementsverkiezingen. Tijdens dit congres stemden leden over de samenstelling van het partijbestuur en van de commissie van beroep, over de jaarrekening en het activiteitenverslag 2023, over de kandidatenlijst en het verkiezingsprogramma voor de Europese Parlementsverkiezingen 2024, inclusief amendementen, en over enkele moties van leden.

Lijsttrekker Esther Ouwehand gaf [een inspirerende speech](#). En Anja Hazekamp, sloot de dag af met het delen van haar strijdvaardigheid voor dieren, natuur en milieu tijdens [haar speech](#). [Ze blikte terug op 10 jaar Partij voor de Dieren in Europa](#) en keek vooruit want er is nog veel te bereiken.

Partijbestuur

De Partij voor de Dieren wordt geleid door het landelijke partijbestuur. Het is onder andere verantwoordelijk voor het inhoudelijk voorbereiden van congressen, het partijbureau en de verkiezingscampagnes.

Het partijbestuur bestond tot en met het congres van 24 maart 2024 uit:

- Michiel Knol (voorzitter)
- Meike de Boer (vicevoorzitter)
- Paul van Gent (secretaris)
- Guus Beckett (penningmeester)
- Anneline Mook (algemeen bestuurslid)
- Annemarie van Gelder (algemeen bestuurslid)
- Renée Müller (algemeen bestuurslid)
- Sandra Schoenmakers (algemeen bestuurslid)

Na dit congres bestond het partijbestuur uit:

- Zwanny Naber (voorzitter)
- Meike de Boer (vicevoorzitter)
- Paul van Gent (secretaris)
- Guus Beckett (penningmeester)
- Andreas Ligtvoet (algemeen bestuurslid)
- Bram van Liere (algemeen bestuurslid)
- Miroya Reinders (algemeen bestuurslid)

Het bestuur heeft een onderlinge portefeuillevverdeling. Elke portefeuille heeft een eerste portefeuillehouder die de kar trekt. En een tweede portefeuillehouder die klankbord en plaatsvervanger is. De portefeuilles staan vermeld op de website, zodat iedereen weet bij wie ze terecht kunnen voor welke vraag.

Anja Hazekamp en Esther Ouwehand tijdens het congres

In 2024 was 1 van de belangrijkste taken van het partijbestuur het verder professionaliseren en democratiseren van de partij. Dit leidde onder andere tot:

- Het formaliseren van de klankbord D&I tot commissie DIER
- Het integraal herzien van de functieprofielen en kandidaatstellingsprocedure voor de gemeenteraadsverkiezingen van 2026
- Netwerk- en kennisdagen die eerder incidenteel werden georganiseerd kregen jaarlijkse frequentie. Zulke dagen zijn er voor afdelingen en provinciale werkgroepen, voor gemeenteraadsfracties, voor waterschapsfracties, voor Provinciale Statenfracties en voor coalitiefracties
- Er werden jaarlijkse voortgangsgesprekken voor landelijke volksvertegenwoordigers gestart, lokale afdelingsbesturen kregen handvatten om zelf ook voortgangsgesprekken te voeren met Statenleden, waterschappers en raadsleden
- Er is opdracht gegeven om een nieuwe opleiding voor wethouders te ontwikkelen
- Er werd gestart met een bestuursnieuwsbrief waarmee fracties en afdelingen periodiek worden geïnformeerd over belangrijkste ontwikkelingen binnen de partij
- Er werden diverse andere protocollen en werkwijzen opgesteld en voorbereid

Partijbureau

Het partijbureau is het centrale werkapparaat van de partij. Het zorgt voor allerlei ondersteunende zaken. Zoals de website, organisatie van opleidingen, deelname aan protestacties en nieuwsbrieven. Maar ook het programma waar fracties en afdelingen afbeeldingen voor sociale media volgens de huisstijl kunnen maken. En alle promotiematerialen zoals spandoeken, Groeiend Verzet-krantjes en flyers worden door het partijbureau verzorgd. In verkiezingstijd ondersteunt het partijbureau ook het (landelijke) campagneteam. Daarnaast houdt het partijbureau zich bezig met ledenservice, ledenwerving en ledenadministratie. Aan het hoofd van het partijbureau staat de partijdirecteur, Lieke Keller.

Communicatie

Medewerkers van het partijbureau zijn in 2024 druk bezig geweest om de website en andere communicatiemiddelen inclusiever te maken. Alle standpunten op de website zijn herschreven naar B1-niveau. Een taalniveau dat bijna iedereen begrijpt.

Opleidingen

Actieve leden zijn onmisbaar voor de groei en zichtbaarheid van onze partij. Om het makkelijker te maken om actiever te worden binnen de partij, zijn er steeds meer modules en trainingen. Ook fracties, afdelingen en provinciale werkgroepen krijgen scholing en trainingen om hun belangrijke werk te ondersteunen.

Kickstart

De 'Kickstart': een jaarlijkse opleiding waarin (nieuwe) actieve leden een vliegende start krijgen binnen de partij. De bijeenkomsten waren deze keer in Zwolle, Rotterdam en Nijmegen.

Leergang Gemeenteraad

De Leergang Gemeenteraad is er als voorbereiding op de gemeenteraadsverkiezingen in 2026. Deze opleiding is speciaal voor leden die gemeenteraadslid willen worden. De deelnemers kunnen hier onderzoeken of het raadlidmaatschap bij hen past, hun politieke talenten ontwikkelen, hun kennis verbreden en leren hoe je onze idealen en expressieve politiek in de praktijk brengt.

Webinar Flyeren

Actieve leden kregen een webinar over flyeren voor de Europese verkiezingscampagne. Deze webinar was vervolgens terug te zien in de online leeromgeving in de module over flyeren. In deze module leren zowel nieuwe als ervaren flyeraars meer over gesprekstechnieken en het omgaan met uitdagende situaties.

Kennis- en netwerkdagen

Onze fracties, afdelingen en provinciale werkgroepen kwamen samen tijdens de netwerk- en kennisdagen. Elke groep kreeg een eigen dag. Zo'n netwerk- en kennisdag staat in het teken van kennis en ervaring delen, om nieuwe vaardigheden op te doen tijdens trainingen én om elkaar beter te leren kennen. Het programma voor deze dagen wordt samengesteld op basis van de behoefte.

Online leeromgeving

De online leeromgeving is constant in ontwikkeling. Sinds de zomer van 2024 is er een koppeling tussen de ledenadministratie en de leeromgeving. Het plan is dat over een tijdje alle leden hierdoor makkelijk zelf een opleidingsaccount kunnen maken met hun lidnummer.

Nieuw in de leeromgeving is een verdiepende module over dierenrechten, één van de kernthema's van de partij. Verder zijn de social media-modules uitgebreid, met specifieke modules voor actieve leden, PvdD-accounts en volksvertegenwoordigers.

Kennisdatabase

In 2024 is hard gewerkt aan de Kennisdatabase. Een online plek waar PvdD-fracties interessante kennis en achtergrondinformatie met elkaar kunnen delen. De lancering staat gepland voor 2025.

Acties en evenementen

Het partijbureau organiseerde diverse acties en evenementen en ondersteunde bij onze deelname aan landelijke protestacties.

24 april: Grote mars tegen dierproeven met Frank Wassenberg

Frank Wassenberg was de nummer 2 op de kandidatenlijst voor de Europese verkiezingen. Hij strijdt al tientallen jaren tegen het gebruik van dieren voor proeven. En met succes: er wordt steeds meer geïnvesteerd in alternatieven. Uit onderzoek blijkt dat 85% van de dierproeven niet nuttig is, omdat de verschillen tussen mens en dier te groot zijn. Desondanks worden dieren nog steeds blootgesteld aan pijnlijke en stressvolle experimenten, met vaak de dood als gevolg.

Daarom waren wij op Wereldproefdierendag aanwezig bij de mars tegen dierproeven. Wij blijven strijden voor een einde aan deze verschrikkelijke proeven.

Oud Tweede Kamerlid Frank Wassenberg tijdens de mars tegen dierproeven

Juni: Meldpunt hittestress

Wij strijden al jaren tegen hittestress bij dieren in de vee-industrie. Volgens de wet moeten dieren beschermd worden tegen slechte weersomstandigheden. Maar in de praktijk zien we nog steeds geen oplossingen voor al die dieren in de snikhete wei, stallen en transportwagens. Daarom werd ons meldpunt hittestress ook deze zomer weer geopend. We kregen 66 meldingen binnen. Deze meldingen kunnen onze volksvertegenwoordigers gebruiken bij hun werk.

27 juli: Pride Walk

Door het hele land zijn dit jaar Pride Walks georganiseerd waar lokale werkgroepen aan deelnamen. Op 27 juli was de landelijke Pride Walk in Amsterdam, waar de Partij voor de Dieren natuurlijk ook met veel leden aanwezig was.

Pride is een feestje en Pride is een protest. Gelijke behandeling is een grondrecht en voorwaarde voor een samenleving waarin iedereen zich thuis voelt. Daar zal de Partij voor de Dieren altijd voor blijven opkomen.

Ines Kostić tijdens de Pride Walk Amsterdam

PvdD'ers tijdens de Pride Walk

Dennis Vink, Esther Ouwehand en Georgie Purcell tijdens de actie tegen kangoeroeleer

25 september: Actie tegen kangoeroeleer

In september ging Esther Ouwehand samen met Georgie Purcell (van onze Australische zusterpartij Animal Justice Party) en Dennis Vink (Plantbased Dennis) de straat op om actie te voeren tegen de verkoop van kangoeroeleer. De jacht op in het wild levende kangoeroes is onvoorstelbaar wreed: 1,5 miljoen kangoeroes per jaar worden doodgeschoten of raken ernstig gewond en sterven na dagen of weken alsnog.

Deze praktijken worden mede in stand gehouden door Decathlon, Intersport en Adidas, die nog steeds kangoeroehuiden verkopen. Op deze dag riepen ze samen deze bedrijven op om hier direct mee te stoppen.

14 oktober: Manifestatie staakt-het-vuren Gaza

Tweede Kamerlid Christine Teunissen nam deel aan een indrukwekkende manifestatie op de Dam waarin werd opgeroepen tot een onmiddellijk en permanent staakt-het-vuren in Gaza. Het geweld tegen de burgerbevolking in Gaza moet stoppen. De bezetting van de Westelijke Jordaanoever moet stoppen. Wapenleveranties aan Israël moeten stoppen. De Partij voor de Dieren blijft zich inzetten voor rechtvaardigheid en vrede in Palestina en Israël.

Ledendag

16 november: Ledendag

In de 2e helft van 2024 waren er geen verkiezingen en was het dus ook niet nodig om over een kandidatenlijst of verkiezingsprogramma te stemmen. Daarom liet het partijbestuur geen 2e congres organiseren maar was er in het najaar voor de 2e keer een Partij voor de Dieren ledendag.

Op de ledendag konden leden uit het hele land elkaar ontmoeten. Ze konden speeddaten met lokale volksvertegenwoordigers van de Partij voor de Dieren.

[De Nicolaas G. Pierson Foundation \(het wetenschappelijk bureau van de PvdD\)](#) had een minisymposium georganiseerd over biodiversiteit en de internationale stichting Animal Politics Foundation en jongerenvereniging PINK! waren ook aanwezig. [Esther Ouwehand](#) gaf een motiverende speech.

December: Meldpunt vuurwerkoverlast

Ons meldpunt vuurwerkoverlast werd ook dit jaar weer gebruikt om online in kaart te brengen waar en hoeveel (geluids-)overlast en afval er wordt veroorzaakt door vuurwerk. Dit kunnen wij zowel lokaal als landelijk gebruiken voor onze strijd tegen een vuurwerkverbod. Er werden dit jaar 12.861 meldingen gedaan.

Onze jongerenorganisatie PINK! tijdens ledendag

Speeddaten met volksvertegenwoordigers

Doorlopend: Woudfunding

Onze Woudfundingsactie blijft doorgaan. In Nispen in Noord-Brabant kopen we in 3 delen voormalige landbouwgrond vrij om hier nieuwe natuur te creëren. In totaal willen we in dit gebied ruim 111.000 m² landbouwgrond omzetten naar natuur. Zo werken we aan de biodiversiteit en bieden we een goede, veilige plek voor veel dieren. Op www.mijnnatuur.nl kunnen natuurliefhebbers meedoen aan de actie en 1 of meerdere m² grond adopteren. Nieuwe leden kunnen 1 m² natuur kiezen als welkomstcadeautje.

In mei organiseerden we een kijkdag voor natuuradoptanten. Men kreeg een rondleiding door het gebied en het was mogelijk om de eigen geadopteerde grond op te zoeken. Frank Wassenberg, nummer 2 voor de EU24-verkiezingen, vertelde over de actie en het belang van meer natuur.

In 2024 is er ruim 13.500 m² geadopteerd. Ondertussen vindt de omzetting van landbouwgrond naar natuur al plaats. Er is onder andere al een grote waterplas en een paddenpoel aangelegd en begin 2025 zijn 2.000 bomen geplant door natuuradoptanten.

Afdelingen en werkgroepen

In alle provincies zijn leden actief voor de partij. Deze enthousiaste vrijwilligers zetten zich in om de Partij voor de Dieren nog meer bekendheid te geven, onze idealen uit te dragen en ons diepgroene geluid te laten horen. Zij zijn een belangrijk onderdeel van de partij.

In verkiezingstijd helpen ze met flyereren en posters plakken. En ze organiseren regelmatig acties en evenementen, zoals lezingen, politieke cafés, workshops, filmavonden of zwerfvuil opruimacties.

In 2024 kende de Partij voor de Dieren 8 afdelingen. Er zijn in totaal 8 afdelingen met een gekozen afdelingsbestuur: Drenthe, Friesland, Gelderland, Groningen, Noord-Brabant, Noord-Holland, Utrecht en Zuid-Holland. Onder deze afdelingen vallen meerdere lokale werkgroepen.

In de 4 provincies zonder afdeling is een provinciale werkgroep actief: Flevoland, Limburg, Overijssel en Zeeland.

Leden uit Noord-Holland in actie

College van advies

Het college van advies geeft het partijbestuur gevraagd en ongevraagd advies over allerlei vraagstukken. In 2024 is het college 1 keer bij elkaar gekomen. Daarnaast hebben leden van het college van advies het bestuur ook van schriftelijk advies voorzien. De uitgebrachte adviezen zijn vertrouwelijk.

De leden worden door het congres benoemd voor 3 jaar.

In 2024 bestond het college uit:

- Jan ten Cate
- Marieke Daemen
- Frank-Juriën Dam
- Marens Engelhard
- Marieke de Groot
- Jaap Hollebeek
- Lydia de Jong
- Corina Kerkmans
- Ronan van Langen
- Anna van der Maas
- Wesley Pechler
- Siska Peeks
- Alejandra Peña
- Kivilcim Pinar
- Ellen Putman (voorzitter)
- Laura van Roekel (voorzitter)
- Benjamin van Sterkenburg
- Jurgen Suurmeijer
- Luuk van der Veer
- Kevin Vroomen

Commissie van beroep

Bij de commissie van beroep kunnen partijleden bezwaar maken tegen sommige beslissingen van het partijbestuur of afdelingsbestuur. Bijvoorbeeld als iemand zich geen kandidaat mag stellen of als iemands lidmaatschap gestopt wordt (royeren). De commissie van beroep oordeelt dan of die beslissingen op de juiste manier zijn genomen.

In 2024 zijn er 0 beroepsprocedures gestart.

De commissieleden worden door het congres benoemd voor 3 jaar. De commissie bestond in 2024 uit:

- Sandra Schoenmakers (voorzitter, vanaf 24 maart)
- Jan van Knippenberg (vanaf 24 maart)
- Corina Kerkmans
- Dana van der Kraan
- Reinout Sterk

Commissie D.I.E.R.

Het partijbestuur heeft op 2 september de Commissie DIER (Diversiteit, Inclusie, Equity en Rechtvaardigheid) ingesteld. De commissie is in het leven geroepen om het partijbestuur - gevraagd en ongevraagd - te voorzien van advies op thema's gerelateerd aan diversiteit en inclusie.

De Commissie DIER bestaat uit een zeer diverse groep partijleden met uiteenlopende persoonlijke en professionele achtergronden. Alle commissieleden zijn onderdeel van een minderheidsgroep, variërend van gender tot seksuele voorkeur en etniciteit. Zij komen uit verschillende delen van het land: variërend van de Randstad tot het Groene Hart. Dankzij al deze factoren zijn ze in staat om met een intersectionele blik te kijken naar de partij en daarmee de diversiteit en inclusie binnen de partij verder te versterken. Ze zijn erg gemotiveerd om het partijbestuur te ondersteunen en de partij verder te ontwikkelen op de betreffende thema's.

De commissie bestond in 2024 uit:

- Ana Karadarević (voorzitter, vanaf 2 september)
- Ashja Minhas (secretaris, vanaf 2 september)
- Jannus van Wolferen (vanaf 2 september)
- Kim de Roder (vanaf 2 september)
- Kivilcim Pinar (vanaf 2 september)
- Merel Muller (vanaf 2 september)
- Noï van Mondfrans (vanaf 2 september)

Neveninstellingen

De Partij voor de Dieren heeft een aantal neveninstellingen. Deze zelfstandige organisaties zijn aan de partij verbonden en delen de idealen van de partij.

PINK!

De Partij voor de Dieren erkent PINK! als haar politieke jongerenorganisatie. PINK! is een vereniging voor jongeren die de idealen van de partij delen. PINK! wordt geleid door een bestuur. De leden daarvoor worden benoemd door de leden van de vereniging voor een periode van 2 jaar.

Het bestuur van PINK! bestond in 2024 uit:

- Xenia Minnaert (voorzitter, tot 14 april)
- Manuela Rot (voorzitter, van 14 april tot 25 september)
- Bob Steenmeijer (bestuurslid organisatie vanaf 14 april en voorzitter vanaf 1 december)
- Merel Muller (secretaris, tot 1 december)
- Henriëtte Pijl (secretaris, vanaf 1 december)
- Sjaak van Bommel (interim penningmeester tot 14 april, penningmeester vanaf 14 april)
- Ronan van Langen (bestuurslid politiek)
- Fabian van der Knaap (bestuurslid vorming & ontwikkeling)
- Miroya Reinders (vicevoorzitter en bestuurslid organisatie, tot 24 maart)
- Jo Lijbaart (bestuurslid organisatie, vanaf 1 december)
- Jonatan Bunscoeken (bestuurslid pers & promo, tot 9 mei)
- Thijn van Rootselaar (bestuurslid pers & promo, vanaf 1 december)

Animal Politics Foundation

De Partij voor de Dieren erkent de Animal Politics Foundation (APF) als haar internationale organisatie. De APF verspreid de idealen van de partij in het buitenland door samen te werken met internationale zusterpartijen. De APF wordt geleid door een bestuur. De leden daarvoor worden benoemd door het partijbestuur voor een periode van 3 jaar.

Het bestuur van de APF bestond in 2024 uit:

- Eva van Esch (voorzitter)
- Stéphanie Palsma van Voorthuizen (penningmeester)
- Barbara van Genne (secretaris)
- Anneline Mook (algemeen bestuurslid)
- Andreas Ligtoet (algemeen bestuurslid, vanaf 27 maart)

Nicolaas G. Pierson Foundation

De Partij voor de Dieren erkent de Nicolaas G. Pierson Foundation (NGPF) als haar wetenschappelijk bureau. De NGPF maakt wetenschappelijk onderzoek op het gebied van dieren, milieu, natuur en klimaat toegankelijk voor een breed publiek. De NGPF wordt geleid door een curatorium. De leden daarvoor worden benoemd door het partijbestuur voor een periode van 4 jaar.

Het curatorium van de NGPF bestond in 2024 uit:

- Niko Koffeman (voorzitter)
- Ton Dekker (vicevoorzitter)
- Stéphanie Palsma van Voorthuizen (penningmeester)
- Ingrid Visseren-Hamakers (algemeen bestuurslid, vanaf 14 juli)
- Eline Burgers (algemeen bestuurslid, vanaf 16 december)

Integriteitssecretaris en vertrouwenspersonen

De Partij voor de Dieren vindt het belangrijk dat binnen alle geledingen van de vereniging op een integere manier met elkaar wordt omgegaan en gewerkt. Daarin is geen plaats voor ongewenste omgangsvormen zoals pesten, (seksuele) intimidatie, discriminatie of agressie en geweld. Net zo belangrijk vinden wij het voorkomen van integriteitsschendingen of misstanden binnen de partij en al haar geledingen. De Partij voor de Dieren wil dan ook dat de leden die actief zijn in de vereniging op een veilige manier kwesties kunnen bespreken. Actieve leden kunnen daarvoor een beroep doen op 2 interne vertrouwenspersonen, Ninke Harten en Isabel Tirado, of een externe vertrouwenspersoon. Actieve leden hebben ook de mogelijkheid om meldingen van vermoedens van integriteitsschendingen of grensoverschrijdend gedrag te melden. Meldingen komen binnen bij de externe integriteitssecretaris.

Interne vertrouwenspersonen

In totaal hebben de interne vertrouwenspersonen 9 hulpvragen gekregen in 2024. Het betrof hulpvragen op het gebied van ongewenste omgangsvormen en integriteit. In een aantal gevallen had de hulpvrager aan een enkel gesprek voldoende. In andere gevallen was er sprake van meerdere gesprekken of zelfs meer langdurige begeleiding, waarbij de vertrouwenspersoon vanuit hun ondersteunende rol ook soms meegingen naar een gesprek van hulpvrager met derden.

Externe vertrouwenspersoon

De externe vertrouwenspersoon heeft in 2024 met 1 persoon gesproken. De melder is een luisterend oor geboden en de mogelijke scenario's voor een oplossing zijn besproken. De persoon heeft zelf een passende keuze gemaakt om tot een oplossing van het probleem te komen. Hiermee is de kwestie opgelost.

Externe integriteitssecretaris

In 2024 is de externe integriteitssecretaris in 8 gevallen benaderd voor een gesprek. In 1 geval is een procedure onder de meldregeling van de partij gestart. Ontvangen signalen die vroegen om nadere actie, zijn in overleg met de melder op andere wijze opgepakt, bijvoorbeeld door bemiddeling.